

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Pavly Klusáčkové ve věci

žalobce: **V. Š.**
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo financí**
se sídlem Letenská 525/15, 118 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 11. 2024, č. j. MF-42539/2024/3901-3,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva financí ze dne 6. 11. 2024, č. j. MF-42539/2024/3901-3, a rozhodnutí Generálního finančního ředitelství ze dne 19. 9. 2024, č. j. 55592/24/7700-00124-202098, se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku na náhradu nákladů řízení 3 000 Kč.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Žalobce požádal dne 30. 8. 2024 Generální finanční ředitelství, jako povinný subjekt, podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „zákon č. 106/1999 Sb.“), o zaslání rozhodnutí:

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

- o závazném posouzení o určení sazby daně u zdanitelného plnění ve smyslu § 47a a § 47b zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „zákon o DPH“), ve věci sazebního zařazení fermentovaných nápojů (kombucha, kefir, probiotický nápoj) nebo tekutých doplňků stravy, a to v období od nabytí účinnosti zákona č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů (dále jen „zákon č. 349/2023 Sb.“),
 - vydaných před účinností zákona č. 349/2023 Sb., která se týkala posouzení jeho budoucích dopadů.
2. Rozhodnutím ze dne 19. 9. 2024, č. j. 55592/24/7700-00124-202098, povinný subjekt podle § 2 odst. 3 ve spojení s § 15 odst. 1 a § 20 odst. 4 písm. a) zákona č. 106/1999 Sb. odmítl žádost žalobce. Důvodem odmítnutí žádosti žalobce byl závěr povinného subjektu, podle kterého jsou v případě žádosti o vydání rozhodnutí o závazném posouzení ve věci zařazení zdanitelného plnění do určité sazby DPH splněny podmínky výluky dle § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. Rovněž pak měl povinný subjekt za to, že žalobce obchází poplatkovou povinnost, která je spojena s žádostí o vydání rozhodnutí o závazném posouzení.
 3. Proti rozhodnutí povinného subjektu podal žalobce odvolání, které bylo v záhlaví uvedeným rozhodnutím žalovaného zamítnuto a rozhodnutí povinného subjektu bylo potvrzeno. V napadeném rozhodnutí se žalovaný ztotožnil se závěry povinného subjektu. Nad rámec uvedeného měl žalovaný rovněž za to, že poskytnutím informací by byly nastoleny nerovné podmínky v hospodářské soutěži mezi daňovými subjekty.
 4. Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání a zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného a jemu předcházejícímu rozhodnutí povinného subjektu.

II. Obsah žaloby

5. Žalobce v podané žalobě namítal, že účelem žádosti o informace nebylo vyhnout se poplatkové povinnosti, nýbrž zjistit aktuální rozhodovací praxi a případně se přiblížit okruhu přípustného výkladu právní normy, zvláště za situace, kdy je daňová povinnost DPH po novelizaci nejasná. Dle žalobce by sice nezaplacení správního poplatku mohlo nastolit nerovnou situaci v tom ohledu, že žalobce má k dispozici více informací, leč zákon č. 106/1999 Sb. žalobci neposkytuje beneficium vázanosti správce daně závazným posouzením ve smyslu § 133 odst. 1 daňového řádu. I pokud by povinný subjekt žalobci poskytl informace, neznamená to, že by se od nich nemohl v rámci své rozhodovací praxe odchýlit.
6. Dle žalobce je rovnost nutné vnímat v rovině procesní, v rovině hmotněprávní (stejná daňová práva a povinnosti) a v rovině materiální (stejná majetková či jiná pozice). Žalovaný tvrdí, že by byla nastolena nerovnost v oblasti hospodářské soutěže (což je nutné vnímat jako rovinu materiální), přitom pro toto své tvrzení neoznačuje žádné skutečnosti, důkazy, ani neodkazuje na žádné zákonné ustanovení, které by umožňovalo žádost o informace z tohoto důvodu odmítnout.
7. Žalobce měl rovněž za to, že daňový řád sice obsahuje úpravu týkající se rozhodnutí o závazném posouzení, to však není rozhodnutím o poskytnutí informace, nýbrž rozhodnutím, jímž se stanoví práva a povinnosti ve vztahu ke správci daně. To, že daňový řád nelze obecně považovat za předpis komplexně upravující způsob poskytování informací, vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2012, č. j. 2 As 132/2011-121. S ohledem na uvedené nejsou splněny důvody pro odmítnutí žádosti žalobce o informace.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

III. Vyjádření žalovaného k podané žalobě

8. Ve vyjádření k podané žalobě žalovaný setrval na stanovisku uvedeném v napadeném rozhodnutí a navrhl, aby soud žalobu pro nedůvodnost zamítl.
9. Ve vztahu k tvrzené snaze žalobce obejít poplatkovou povinnost žalovaný na jednu stranu souhlasil, že získání požadované informace na základě žádosti o informace se svými účinky liší od žádosti o vydání rozhodnutí o závazném posouzení, neboť to má podle § 133 odst. 1 daňového řádu účinky pouze vůči daňovému subjektu, který o vydání rozhodnutí o závazném posouzení požádal. Na druhou stranu odkázal na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 2 Ans 1/2005-57, Sb. NSS 605/2005, podle kterého ze zásady zákazu libovůle a neodůvodněné nerovného zacházení vyplývá za určitých podmínek princip vázanosti správního orgánu vlastní správní praxí.
10. Stran rozporované komplexity úpravy poskytování informací ve vztahu k § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. žalovaný odkázal na obsah napadeného rozhodnutí, ve kterém se taktéž vypořádal s odkazem žalobce na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2012, č. j. 2 As 132/2011-121, se závěrem, že v nynějším případě je úprava daňového řádu dostatečně komplexní, ačkoli tomu tak není ve všech případech rozhodnutí vydaných podle daňového řádu.
11. Žalovaný doplnil, že účelem zákona č. 106/1999 Sb. je primárně kontrola veřejné správy. Pokud žádost o poskytnutí informace sleduje jiný cíl, např. komerční využití, právní či daňové poradenství, jak je nepřímě naznačeno v žalobě, mohlo by se jednat o zneužití práva na informace.

IV. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

12. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
13. Soud v dané věci rozhodl bez jednání, jelikož žalovaný na výzvu soudu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. nereagoval a žalobce s tímto postupem výslovně souhlasil.
14. Soud při posouzení věci vyšel z následující právní úpravy:
 - Podle § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. se zákon nevztahuje na poskytování informací o údajích vedených v centrální evidenci účtů a v navazujících evidencích, informací, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví, a dalších informací, pokud zvláštní zákon upravuje jejich poskytování, zejména vyřízení žádosti včetně náležitostí a způsobu podání žádosti, lhůt, opravných prostředků a způsobu poskytnutí informací.
 - Podle § 132 odst. 1 daňového řádu vydá správce daně daňovému subjektu na jeho žádost rozhodnutí o závazném posouzení daňových důsledků, které pro něj vyplývají z daňově rozhodných skutečností již nastalých nebo očekávaných, a to v případech, kdy tak stanoví zákon.
 - Podle § 132 odst. 2 daňového řádu obsahuje výrok rozhodnutí o závazném posouzení kromě náležitostí podle § 102 odst. 1 časový i věcný rozsah závaznosti vydaného rozhodnutí.

- Podle § 132 odst. 3 daňového řádu nelze proti rozhodnutí o závazném posouzení uplatnit opravné prostředky.
- Podle § 133 odst. 1 daňového řádu je rozhodnutí o závazném posouzení při stanovení daně účinné vůči správci daně, který rozhoduje o daňové povinnosti daňového subjektu, na jehož žádost bylo rozhodnutí o závazném posouzení vydáno, pokud v době rozhodování o daňové povinnosti je skutečný stav věci totožný s údaji, na jejichž základě bylo rozhodnutí o závazném posouzení vydáno.
- Podle § 47a zákona o DPH je předmětem závazného posouzení určení, zda je zdanitelné plnění z hlediska sazby daně správně zařazeno do základní nebo snížené sazby daně podle § 47 odst. 1.
- Podle § 47b odst. 1 zákona o DPH vydá generální finanční ředitelství na žádost osoby rozhodnutí o závazném posouzení určení sazby daně u zdanitelného plnění.
- Podle § 8 odst. 2 daňového řádu správce daně dbá na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.

15. Soud o podané žalobě uvážil následovně:

16. Podstata sporu mezi účastníky řízení spočívá v posouzení, zda lze na poskytování rozhodnutí o závazném posouzení určení sazby daně u zdanitelného plnění použít postup podle zákona č. 106/1999 Sb., nebo je takový postup podle § 2 odst. 3 tohoto zákona vyloučen. Jinými slovy, zda lze na základě zákona č. 106/1999 Sb. žádat o poskytnutí již vydaných rozhodnutí o závazném posouzení určení sazby daně u zdanitelného plnění, či nikoliv.
17. Dikce § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. vymezuje negativním způsobem působnost zákona č. 106/1999 Sb. Toto ustanovení tak upravuje případy, na které se zákon č. 106/1999 Sb. nevztahuje. Ve smyslu § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. se tento zákon nepoužije na poskytování dalších informací, pokud zvláštní zákon upravuje jejich poskytování, zejména vyřízení žádosti včetně náležitostí a způsobu podání žádosti, lhůt, opravných prostředků a způsobu poskytnutí informací. Z výše uvedeného vyplývá, že aby mohlo dojít k vyloučení obecné právní úpravy obsažené v zákoně č. 106/1999 Sb., musí zvláštní zákon obsahovat poměrně komplexní úpravu žádosti o informace vylučující použití obecné úpravy.
18. Soud rovněž připomíná ustálenou judikaturu Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu (např. nález Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 2. 2021, č. j. 1 As 281/2020-42, č. 4164/2021 Sb. NSS), podle které je nutno ustanovení zákona č. 106/1999 Sb. omezující právo na informace vykládat restriktivně, tak aby k těmto omezením docházelo jen v nezbytných případech.
19. V projednávaném případě žalobce požádal povinný subjekt o zaslání rozhodnutí o závazném posouzení určení sazby daně týkajících se fermentovaných nápojů nebo tekutých doplňků stravy, která byla vydána po účinnosti zákona č. 349/2023 Sb. Rozhodnutí o závazném posouzení určení sazby daně u zdanitelného plnění jsou vydávána na základě žádosti žadatele podané podle § 47b odst. 1 zákona o DPH za použití § 132 a 133 daňového řádu.
20. Dle názoru soudu poskytování informací o vydaných rozhodnutích o závazném posouzení určení sazby daně u zdanitelného plnění není komplexně upraveno v zákoně o DPH a ani v daňovém řádu. Zákon o DPH a daňový řád sice upravují možnost podání žádosti o vydání rozhodnutí o závazném posouzení určení sazby daně u zdanitelného plnění (§ 47b odst. 1

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

zákonu o DPH, § 132 odst. 1 daňového řádu), včetně rozhodnutí o podané žádosti (§ 47a zákona o DPH), náležitosti tohoto rozhodnutí (§ 132 odst. 2 daňového řádu), vyloučení opravného prostředku (§ 132 odst. 3 daňového řádu) a závaznosti tohoto rozhodnutí pro správce daně (§ 133 odst. 1 daňového řádu), na což poukázal i žalovaný v napadeném rozhodnutí. Tato skutečnost však není pro posouzení věci rozhodná.

21. Pro posouzení věci je stěžejní otázka, zda uvedené právní předpisy stanoví podmínky, za kterých lze rozhodnutí o závazném posouzení určení sazby daně u zdanitelného plnění poskytnout osobám odlišným od žadatele o vydání tohoto rozhodnutí. Na uvedenou otázku zákon o DPH, ani daňový řád neposkytuje žádnou odpověď. Jinými slovy zákon o DPH a rovněž ani daňový řád neobsahují ohledně rozhodnutí o závazném posouzení určení sazby daně u zdanitelného plnění právní úpravu poskytování informací (natož aby tato úprava byla komplexní). Za uvedené situace nelze než dospět k závěru, že podmínky § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. nejsou v projednávaném případě splněny.
22. Uvedený závěr je v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2012, č. j. 2 As 132/2011-21, ve kterém Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že daňový řád ve vztahu k problematice poskytování informací upravuje jen některé aspekty věci, a to zejména informační povinnosti správce daně a dále zakotvuje povinnost orgánů veřejné moci a osob bezplatně poskytovat správci daně informace na jeho vyžádání. „*Neřeší však již například otázky týkající se podávání žádostí o informace, způsob jejich vyřizování, důvody pro odmítnutí, ani opravné prostředky. Je tedy zřejmé, že tato úprava podmínky § 2 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím nesplňuje; nejde o komplexní právní úpravu poskytování informací, a nemůže proto aplikaci zákona o svobodném přístupu k informacím vyloučit.*“
23. Argumentace správních orgánů poukazující na skutečnost, že žádost o vydání rozhodnutí o závazném posouzení určení sazby daně u zdanitelného plnění podléhá poplatkové povinnosti ve výši 10 000 Kč, respektive na snahu žalobce obejít poplatkovou povinnost, není důvodná. Stejně tak nelze přisvědčit tvrzení žalovaného o nerovnosti podmínek v hospodářské soutěži. Předně právní předpisy (zejména zákon č. 106/1999 Sb., zákon o DPH a daňový řád) nevylučují z poskytování informací ty informace, které byly vytvořeny k žádosti jiného žadatele za úplatu. Rovněž pak soud odkazuje na § 133 odst. 1 daňového řádu, který upravuje podmínky vázanosti správce daně rozhodnutím o závazném posouzení, přičemž je vztahuje výlučně k žadateli o vydání rozhodnutí o daňové povinnosti, a to při současné nezměnitelnosti podmínek uvedených v žádosti o vydání tohoto rozhodnutí.
24. Zejména však má soud za to, že výše uvedené zdůvodnění správních orgánů je v rozporu s účelem zákona č. 106/1999 Sb. a se zásadou legitimního očekávání zakotvenou v § 8 odst. 2 daňového řádu. Cílem zákona č. 106/1999 Sb. je zajistit transparentnost a otevřenost veřejné správy, aby se podpořila důvěra občanů ve veřejné instituce a umožnila kontrola jejich činnosti. Ve smyslu zásady legitimního očekávání je správce daně povinen dbát toho, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly. Důsledkem uplatňování zásady legitimního očekávání je předvídatelnost jednání a rozhodování správce daně. Osoba zúčastněná na správě daní nemá nárok na to, aby o její věci bylo rozhodnuto určitým způsobem, či dokonce v její prospěch, nicméně má nárok na to, aby bylo rozhodnuto způsobem předvídatelným a aby postup a výsledek byly odůvodněny racionálním způsobem. Z výše uvedeného vyplývá, že principy, na kterých je založen zákon č. 106/1999 Sb., jsou klíčové z hlediska naplnění zásady legitimního očekávání dle § 8 odst. 2 daňového řádu.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

25. Jestliže je cílem zákona č. 106/1999 Sb. kontrola činnosti veřejné správy a současně osoba zúčastněná na správě daní má nárok, aby při rozhodování shodných nebo obdobných případů bylo postupováno stejně, má žadatel o informace i osoba zúčastněná na správě daní právo znát, jakým způsobem správce daně ve shodných nebo obdobných případech rozhodl. Opačný přístup by vyprázdnil účel zákona č. 106/1999 Sb. a zásadu legitimního očekávání. Kontrolu činnosti správce daně nelze efektivně vykonávat bez znalosti jeho rozhodovací praxe. Obdobně zásadu legitimního očekávání není možné smysluplně uplatnit, aniž by byla známa rozhodovací praxe správce daně. Jinými slovy pro případ účinné obrany osoby zúčastněné na správě daní proti libovůli správce daně je nezbytné, aby tato osoba (a nejen ta) měla přístup k rozhodovací praxi správce daně, a to při současném dodržení omezení práva na informace, tak jak je upraveno v zákoně č. 106/1999 Sb. (např. jeho § 10).
26. K poukazu žalovaného na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 2 Ans 1/2005-57, Sb. NSS 605/2005, soud uvádí, že se daný rozsudek zabývá problematikou vázanosti správního orgánu vytvořenou správní praxí, tedy ne zcela totožnou problematikou, která je řešena v projednávaném případě. Pokud jde však o východiska rozsudku Nejvyššího správního soudu, tj. zásadu zákazu libovůle a neodůvodněné nerovného zacházení, má zdejší soud za to, že rozhodnutí zdejšího soudu je s uvedeným rozsudkem Nejvyššího správního soudu plně v souladu. Konkrétním projevem zákazu libovůle a neodůvodněné nerovného zacházení je totiž právě následování zásady legitimního očekávání.
27. Jako *obiter dictum* soud k tvrzení žalovaného uvedenému ve vyjádření k podané žalobě, které naznačuje možnost zneužití práva na informace žalobcem, akcentuje, že důvodem odmítnutí žádosti žalobce dle napadeného rozhodnutí byl výhradně závěr o splnění podmínek výjimky dle § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., nikoliv zneužití práva na informace. Soud se tak důvodem tvrzeným žalovaným nemohl zabývat, neboť předmětem přezkumu soudu je výlučně napadené rozhodnutí, nikoliv vyjádření k podané žalobě. Toliko v obecné rovině však má soud za to, že v postupu žadatele o informace, který žádá o poskytnutí informací v podobě rozhodnutí o závazném posouzení určení sazby daně u zdanitelného plnění, aby se seznámil s dosavadní rozhodovací praxí, nelze spatřovat zneužití práva na informace. Jedná se o postup, který je plně v souladu se smyslem a účelem zákona č. 106/1999 Sb. a který je i tímto zákonem předpokládán.

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

28. S ohledem na shora uvedené soud napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost podle § 78 odst. 1 s. ř. s. a podle § 78 odst. 4 vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Současně soud podle § 78 odst. 3 s. ř. s. zrušil i rozhodnutí povinného subjektu, a to s ohledem na to, že by žalovanému nezbývalo nic jiného než rozhodnutí povinného subjektu zrušit. V dalším řízení je žalovaný, resp. povinný subjekt v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným soudem v tomto rozsudku, tj. že při poskytování rozhodnutí o závazném posouzení určení sazby daně u zdanitelného plnění není vyloučen postup dle zákona č. 106/1999 Sb., neboť se neuplatní § 2 odst. 3 tohoto zákona.
29. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalobce a soud proto uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci ve stanovené lhůtě náhradu nákladů řízení. Náklady žalobce představuje zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč; jiné náklady

žalobce netvrdil ani nedoložil. Soud proto uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v této výši, a to ve stanovené lhůtě.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 30. června 2025

Milan Tauber v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.